

S. TÓTH JÁNOS 2019.11.23 23:22 Frissítve: 2019.11.23 23:43

Cymru titkai – S.

Tóth János publicisztikája

Látogasson el Malajziába!

Látogasson el a Fülöp-szigetekre!

Látogasson el Vietnámba!

Ezek a hatalmas reklámfeliratok is ott virítanak a Cardiff City stadionjának a falain, amelynek gyepén kedd este a „sárkányok” kiharcolták az Európa-bajnoki szereplés jogát, félresöpörve a magyar labdarúgó-válogatottat a részben budapesti rendezésű kontinensviadalra vezető (egyenes) útról.

Változnak az idők. Ki gondolta volna néhány évtizeddel ezelőtt, hogy a brit korona legszebb gyémántjának fővárosában egy délkelet-ázsiai kommunista ország hirdeti magát. Vietnámról nem is olyan régen a többségnek az amerikaiakkal vívott pusztító háború jutott eszébe. Manapság a világ egyik leg-gyorsabban növekvő gazdasága, s a nemzetközi sportéletbe is igyekszik bekapcsolódni; jövőre Formula–1-es világ bajnoki futamot rendeznek Hanoiban.

Persze, Wales is folyamatosan tesz azért, hogy megmutassa magát a sportvilág színpadán. S mi más lenne erre alkalmas a nemzeti sportként elkönyvelt rögbi mellett, mint a futball. Konkrétan a válogatott, amely ugyan a földkerekség harmadik legrégebbi nemzeti együttese, mégis egészen a közelmúltig szerényen meghúzódott az angol és a skót nagyválogatott árnyékában. A szívós építkezésnek azonban látványos eredménye lett: a „sárkányok” alakulata egymás után másodszor kvalifikált az Európa-bajnokságra. A 2016-os debütálás emlékezetesre sikerült, a franciaországi tornán Wales az elődöntőig menetelt.

Mindezt úgy, hogy Cymrunak – a walesiek így hívják az országukat, a név jelentése: vidéki emberek, bajtársak – 1992-ig nem volt önálló bajnoksága. Az öt topklub, a Swansea City, a Cardiff City (mindkettő Championship), a Newport County (League Two), valamint a Wrexham

és a Merthyr Town (National League, ötödosztály) máig az angol versenyrendszerben szerepel. A Cardiff City ismerős mifelénk is: 1974-ben a KEK első körében a Ferencvárossal került szembe, a Fradi kettős győzelemmel (4–1, 2–0) lépett tovább. A cardiffi alakulat mindmáig az egyetlen nem angol egyesület, amely nyert az FA-kupa döntőjében; igaz, ez még 1927-ben történt. Walesi csapattal csatázott 1996-ban az UEFA-kupa selejtezőjének második fordulójában a BVSC-Dreher is: két 3–1-es meccset követően tizenegyesekkel jutott tovább a Barry Town. Az utóbbi gárda immár a Cymru Premierben futballozik, és hétszeres bajnok. Ám 2012 óta a walesi nemzeti ligát már a The New Saints of Oswestry Town & Llansantffraid Football Club uralja: sorozatban nyolcszor végzett az első helyen. Ott azonban még nem tart a Cymru Premier, hogy játékosokat adjon a válogatottnak. A Magyarországot kedd este elintéző keretnek egyetlen walesi együttesben futballozó tagja volt a Cardiff City játékosa, Will Waulks személyében, a fővárosi klub azonban – ahogy arról már szó volt – az angol Championship tagja.

Wales tudniillik továbbra is elsősorban játékosexportőr. Marco Rossi magyar szövetségi kapitány az Eb-selejtezőt követő sajtótájékoztatóján nem ok nélkül említette a hazai siker egyik kulcsaként, hogy a „sárkányok” tengelyét a Gareth Bale, Daniel James, Aaron Ramsey trió alkotta – ők főállásban a Real Madridban, a Manchester Unitedben, illetve a Juventusban légióskodnak. A kontinensbajnokság mezőnyének felpumpálása mellett elsősorban ez a magyarázat arra, miért a kétezres évek második felében volt a walesi áttörés. Amihez kellett az is, hogy a 2016-os „aranygeneráció” lassú lebomlását ne kövesse az ilyenkor szokásos zuhanás, hanem újabb piacképesek évfolyamok lépjenek színre.

Walesnek a három évvel ezelőtti Európa-bajnokság előtt egyetlen világversenyen volt jelenése. Még 1958-ban a világbajnokságon, ahol John Charles vezérletével a negyeddöntőig menetelt. Íme, egy másik fájdalmas emlék: a csoportkörből épp Magyarországot megelőzve lépett tovább Wales, miután a pluszban beiktatott ki-ki meccsen 2:1-re nyert. Ezt követően ötvennyolc év aszály következett. Ha olykor közel is jártak a célhoz, az utolsó gátakon rendre orra buktak: 1976-ban Jugoszlávia (az Eb-selejtezőcsoportban a mieinket előzték meg), 1993-ban Románia, 2003-ban Oroszország és legutóbb Írország ellen vesztették el a versenyfutást. Ez utóbbi különösen fájó emlék; a 2016-as Eb-eufória után sokkolta a derék walesieket, hogy lemaradtak a 2018-as világbajnokságról.

Az ínséges évtizedek alatt olyan klasszisok maradtak érdemi sikerélmény nélkül a válogatottnak, mint Ian Rush, Gary Speed, Neville Southall vagy éppen Ryan Giggs. Az utóbbi a Manchester Uniteddel 35 trófeát nyert, ám edzőként a karrierje elején jár. Négy meccsen volt az MU megbízott trénera, mielőtt tavaly januárban rábízták a nemzeti együttest; nem is váltott ki osztatlan sikert a kinevezése. Felróták, hogy futballistaként nem mutatott elég elkötelezettséget a válogatott iránt, s azt is az orra alá dörgölték, hogy tapasztalatlan, főként a csapatot a 2016-os Eb-re kivezető és ott az elődöntőbe kormányzó karizmatikus „Cookie” Coleman

összehasonlítva.

S a kétségeket felerősítette a gyatra Eb-selejtezős rajt, a három meccsen begyűjtött három pont. Giggs azonban úrrá lett a helyzeten; sorozatban öt veretlenül megvívott mérkőzéssel felvezette csapatát a közvetlen kvalifikációt érő második helyre. Menedzseri szímatát jelzi, hogy a 2016 óta eltelt három évben óhatatlanul átalakuló keretet olyan fiatalokkal tudta feltölteni, akik az Euro 2020-ig repítették Walest. Kedd este, például, Chris Mepham takarított a védelem közepén, akinek a 2016-os Európa-bajnokság idején még el sem kezdődött a felnőttkarrierje. Viszont 20 évesen, 4 hónaposan és 17 napon már a nagyválogatottban mutatkozott be, most, 22 esztendősen pedig tíz válogatottságnál tart. Emlékezzünk, milyen pánikot okozott magyar oldalon Willi Orbán sérülése, s milyen súlyos káderhiányra világított rá a bal oldali védő posztján Kádár Tamás és Korhut Mihály kiesése. S miközben mifelénk lámpással kell kutatni a gólképes csatárokat (sokak rémálmaiban jön elő majd még a Szoboszlai Dominik, Sallai Roland tandem által elpuskázott ziccer 1–0-s hazai vezetésnél), walesi részről centerposzton Kieffer Moore szívta a magyar bekkek véré. Hollywoodi mese az övé: az amatőr Truro City és Dorchester Town együttesében futballozgatott, mentőként és személyi edzőként élte az életét, mígnem 2013-ban szemet vetett rá a Yeovil Town megfigyelője. A scout érthetett a szakmájához, mert Moore immár a Wigan Athletic mezét viseli, s a múlt szombaton Azerbajdzsán ellen fejtelt roppant fontos, végül három pontot érő gólt...

Giggs azonban nem csak X-faktor mentor: a walesi futball sztárjait is sikerült beállítania a sorba. Jellemző, hogy a Reallal kutya-macska viszonyban lévő Gareth Bale sorozatban négy meccsen szerepelt a válogatottban azóta, hogy a madridiaknál legutóbb pályára lépett. Aaron Ramseyt sérülések miatt 11 hónapon át kellett nélkülöznie a nemzeti együttesnek, s ebben az idényben még egyetlen meccset sem játszott végig. Giggs Bakiban hozta vissza, fél órára küldte be (éppen Bale helyett), majd a magyarok ellen a kezdőbe jelölte. Háromszázhatvannyolc nap szünet után indított először meccset Bale-lel és Ramseyvel a frontvonalban a walesi válogatott. A – nekünk igencsak fájdalmas – eredmény ismert: kedden mind a két walesi gólt Ramsey szerezte, az első Bale készítette elő...

A 2016-os Eb-kvalifikáció katartikus élményt jelentett a három és fél milliós Walesnek. Hasonló érzések keríthették hatalmába kedd este a Cardiff City Stadium lelkes, a meccs minden mozzanatára érzékenységgel reagáló publikumát is. Nem volt szükség B-középre, az egész stadion újra és újra rázendített a rigmusokra és a dalokra. S jóval a meccs lefújása előtt belekezdett a Hen Wlad Fy Nhadau éneklésébe. Úgy fest, arrafelé – valamiért – a győztest szokás a himnusszal ünnepelni... Az Atyáim földje walesi nyelven zengett, ami látszólag természetes, csak hogy e nyelv – amely a legrégebbi európai nyelvek egyike még a VI. századból – egy generációval ezelőtt a kihalás szélén állt. A XIX. században, a brit nacionalizmus, az „egy ország, egy nemzeti nyelv” szlogen korában a műveletlenség szimbólumának tartották. Az 1970-es években pedig még embereket börtönöztek be az

Egyesült Királyságban azért, ha walesi nyelvű jelzőtáblákat helyeztek ki, vagy megtagadták a kötelező tv-adó befizetését azzal az indokkal, hogy nincsen walesi nyelvű adás. Az 1991-es népszámláláson a népesség mindössze 18 és fél százaléka állította, hogy tud walesiül – ez minden idők legalacsonyabb aránya. Azóta fordult a szél, manapság a népesség ötöde beszél walesiül; a nagy álmom, hogy 2050-re egymillióra nőjön e szám.

Noha más a tájszólása a komor északwalesinek, s más a vidámabb délinek, Gareth Bale fél Európát lázban tartó meccs utáni üzenetét valamennyien értették. A Real Madrid szélsője egy „Wales. Golf. Madrid” felirattal kiegészített nemzeti zászlóval ünnepelt, ami Spanyolországban sokakat felbőszített. Honfitársai ellenben büszkén támogatják. A zászló tulajdonosa, aki annyit árult el magáról, hogy őt is Garethnek hívják, az egyik honlapnak azt nyilatkozta: „Bale mellett állunk. A Real a munkahelye, ám ez az ország a hazája.”